

MOTIE

Agendapunt: 10. Motie vreemd aan de orde van de dag

Saak- en stiknummer: 2025091610295/25ZG106304

Onderwerp: Aanpak eenzaamheid onder jongeren en suïcidepreventie

De raad van de gemeente Achtkarspelen bijeen op 11 september 2025

Verzoekt het college:

om zowel de aanpak van eenzaamheid onder jongeren als de suïcidepreventie met spoed ter hand te nemen en de raad voor 1 februari 2026 een voorstel te doen met een concreet Plan van Aanpak.

En gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting:

Eenzaamheid bij jongeren kan leiden tot ernstige psychische problemen en maatschappelijke problemen zoals slechtere schoolprestaties en verslavingsgevoeligheid. Aanhoudende eenzaamheid kan jongeren in een negatieve spiraal trekken, hun zelfbeeld aantasten en het moeilijk maken om sociale vaardigheden te ontwikkelen. Eenzaamheid kan in combinatie met een laag zelfvertrouwen en depressie leiden tot risicovol gedrag, waaronder suïcidale gedachten. Deze week is de Wereld Suïcide Preventie Week en wordt extra aandacht gevraagd voor suïcide. Dat is nodig, want in Nederland alleen al overlijden per dag gemiddeld vijf mensen door suïcide.

Tegen deze achtergrond onderschrijven wij het belang van het Transformatieplan Mentale Gezondheid en Veerkracht (MG&V), dat eerder dit jaar werd vastgesteld. Dit Friese regioplan is opgesteld in samenwerking met veel organisaties, zoals GGZ Friesland, huisartsen, Stjoer, Kien, zorgverzekeraar Zilveren Kruis/De Friesland, gemeenten en welzijnsorganisaties.

Voor gemeenten staan er verschillende acties in het plan. Zo kunnen zij ter voorkoming van mentale klachten bij jongeren en jongvolwassenen gebruikmaken van interventies als STORM (Strong Teens and Resilient Minds – suïcide- en depressiepreventie) en Join Us (tegen eenzaamheid).

Voor het plan is bij het ministerie van VWS een aanvraag gedaan voor ongeveer € 42,5 miljoen. Hiervan is ongeveer € 20 miljoen bestemd voor de Friese gemeenten en welzijnsorganisaties. Dit geld is bedoeld om de plannen verder uit te werken en te implementeren, zoals beschreven in het transformatieplan. Daarnaast is het voor gemeenten in de IZA-periode (Integraal Zorgakkoord 2023-2026) ook mogelijk om structurele kosten, zoals loonkosten, te financieren vanuit de transformatiegelden.

Gemeenten kunnen deze middelen ontvangen via een speciale regeling, de Specifieke Uitkering Transformatie (SPUK Transformatie). Deze financiering is tijdelijk en loopt tot en met 2027. Op 3 september 2025 maakte FrIZA bekend dat het transformatieplan is goedgekeurd en dat daarmee de gevraagde middelen beschikbaar komen.

Per 1 januari 2026 treedt de Wet integrale suïcidepreventie in werking. Als gevolg daarvan krijgen de gemeenten een belangrijke rol in suïcidepreventie. Uit informatie die wij hebben ingewonnen is ons gebleken dat een en ander te zijner tijd in het nieuwe gemeentelijke gezondheidsplan wordt opgenomen – het huidige gezondheidsbeleid loopt tot einde volgend jaar.

Daarnaast is in de werkgroep sociaal domein van afgelopen donderdag, 4 september 2025, meegedeeld dat de gemeenteraad op z'n vroegst aan het eind van dit jaar, dan wel begin volgend jaar, een startnotitie lokaal preventief jeugdbeleid kan tegemoetzien.

Naar onze mening is het echter onwenselijk om zowel de aanpak van eenzaamheid onder jongeren als suïcidepreventie zó ver voor ons uit te schuiven.

De organisatie Join Us heeft desgevraagd het volgende laten weten:

"Vanuit Join Us hebben we al regelmatig gesprekken gevoerd met het lokale jongerenwerk van KEARN, de welzijnsorganisatie van Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel. Deze partij zou Join Us kunnen uitvoeren, in samenwerking met de gemeente. Juist door lokaal in te zetten en te werken met lokale welzijnsorganisaties, kunnen we samen het preventieve veld op het gebied van sociale en mentale gezondheid versterken.

Join Us werkt samen met 113 Zelfmoordpreventie. Begeleiders die de Join Us-methodiek uitvoeren, kunnen via Join Us een masterclass suïcidepreventie volgen. Deze masterclass stelt hen in staat om signalen van suïcidale gedachten eerder te herkennen en bespreekbaar te maken. Dankzij deze samenwerking dragen Join Us en begeleiders bij aan het naleven van de wettelijke verplichting voor gemeenten om suïcidepreventie te bevorderen."

Er is nu 20 miljoen beschikbaar voor 18 Friese gemeenten. Dat geld is echter tijdelijk. Dus moeten we er op tijd bij zijn.

Mede daarom willen wij met deze motie het college uitnodigen om een en ander met spoed ter hand te nemen en de raad nog dit najaar een voorstel voor te leggen met betrekking tot de uitwerking c.q. feitelijke invulling van zowel de aanpak van eenzaamheid onder jongeren als suïcidepreventie.

Hink Speulman, PvdA-Achtkarspelen

Tjitske Veenstra, GroenLinks-Achtkarspelen

Toos van der Vaart, CU-Achtkarspelen

Voor: CDA, CU, FNP, GBA, GroenLinks, PvdA en raadslid De Vries (18)

Tegen: PVV en raadslid Van Dijk (2)

De motie is **aangenomen**